

spodarja nima. Pa tudi skušnja uči, de šola samo tam dober sad obrodí, kjer jo duhovski gospod oskerbijo, kakor svoje okó. Otroci poželijo kruha, in kdo bi jim ga lomil, kakor duhovski očetje; gospodje šolski le pomagajo.

De po Krajnskimi večí del možkih, pa še več ženskih bère, vidimo; kakó se pa brati učijo, bi radi zvedeli. — Lepo so nas častiti gospod Matija Vertovec vinoreje podučili, in hvalo jim vémo za to; naj si pa tudi povémo, kakó se obdeluje naše nar žlahtnejí tersje, kakó se naša draga mladina redí, de bo vinograd našiga ljudstva od leta do leta lepši rodil, in de bo veselje našiga serca!

Ljubomir.

Slovenski oglednik.

5. list.

Juri, metlar v Rortah, Mihélu v Ljubljani.

(Konec.)

„Gotovo je bilo takrat tudi več bogastva v deželi — reče na to ptuji gospod — in kér je bilo takó, je mogel biti kmet tudi bolj dovoljen s svojim stanam. Davki ga niso takó težili, kakor zdaj, kér jih je imel s čem opravljati, kér so mu bile potrebe in nemarnosti sedanjih časov neznane. Razun cesarskih in gosposkinih davkov si pa zdaj kmetje še veliko več družih in bolj velikih samí naložijo. Pomislimo, koliko ptujiga blagá pride v deželo, od kteriga se mora na meji veliko plačati; pomislimo, koliko reči se današnji dan povžije, kterih spredniki niso poznali; postavim kafè i. t. d. Tudi od teh se mora veliko plačati. Vzemimo té in vse druge reči, ktere iz ptujih krajev v deželo pridejo, in prevdarimo koliko denarjev gré zanje iz dežele, in vidilo se bo, de je število denarjev v ptuje poslanih gotovo večí od tega, kar domača obertnost deželi prinese. In teh mojih beséd mi mende ne bo tréba s številkami ali ciframi razkazati, de bi mi verjéli; zdrav um mora žé sam slehernimu umnimu človeku to spričati.“

„Resnico govore — rečejo gospod fajmošter — in ne samo oní, vsak drugi ptujec, ki zamore le nekoliko prevdariti, bo tudi reči mogel, de stan Krajnskiga naroda pri tolikšnim pomanjkanji obertnosti in pri tolikšni potratí v obléki ne more takó bogat biti, kakor bi kdo pri prvi prilíki mislil. Pristavim pa še tukaj, de mora od dné do dné bolj slabéti, dokler narodu ali vsaj njegovim staršim v mar ne pride, tratenju premoženja z nepotrebnim pijančevanjem, igranjem, posebno v loterijah, bahanjem i. t. d. konec storiti in skazati, de je namest novih kerčem ali oštarij, ktere kakor gobe po jesenskim dežji iz tal rastejo, pred vsim nar bolj potreba, šole po deželi napraviti in s pomočjo večiga izobraženja mladimu zarodu k domači umetnosti in obertnosti pot odkazati in takó kal deželne sreče vložiti.“

Ljubi Miha! takó so se gospodje pogovarjali in pošljem ti pogovore od Kožarjeviga Matevža zapisane. Druziga ti nimam pisati. Povej ti spet kmalo kako prijetno

svojimu

Jurju Metlarju.

Strašna ura v Ljubenski fari na Štajarskim.

30. dan pretečeniga mesca popoldan okoli petih se cela planinska okolica proti polnočni strani, ktera Štajarsko od Koroške dežele, in Ljubensko od Černopotoške (Schwarzenbach) fare na Koroškim loči, strašno zatemní, začne se bliskati, in v oblakih takó bučati, de je bila groza; vzdigne se čudni vihar, dež se vliva iz podnebja, strašna plóha hruje iz visočine, vdirajo se plazovi, rujejo drevesa iz korenin, in z velikim ropotam in hrupam proti potoku derejo, ki ga Ljubnica imenujemo, in ki se konec Ljubenskiga terga v Savino razlije. Dva pastirčika, stara okoli 16 let, ki sta v planini ovce pasla, in začetek tega strašniga vi-

harja vidila, se nautegama s svojo drobnico hitro proti domu podasta, de bi žugajoči nesreči odšla. Pa na nagloma perhruje strašna ploha, vdere se nad njima šumeč pláz, zasuje 30 ovac, pa tudi fantiča najdetá v grobli svojo smert, ktera so žalostni staríši drugi dan po ti strašni zgodbi vsa nevspodobnjena našli.

Od vseh strani je voda pribobnela in hleve, mline, žage, mosté in jeze pobrala; žagnilés razkopala, njive, senožeti in ceste pa neizrečeno poškodvala.

V Ljubnim, kjer Ljubnica v Savino teče, je voda v hiše perderla, in prebivavcam velik strah in trepet naredila, kakoršniga se nar staréjši ljudje spomniti ne vedó. Škoda je neizrečeno velika.

Sreča, de se je bil strašni oblak na verhi planine pretergal in v druge kraje zapodil, kjer je hudo vreme skorej ravno takó razgrajalo, kakor pri nas. Bog nas obvari še kedaj take strašne šibe dočakati! —

V Ljubnim na Štajarskim 6. dan Kimovca 1846.

M. Turin, nadučitelj.

De oginj ne vstane.

Če se gleda in premisli, kakó neprevidno marsikteri ljudje z ognjem ravna, se je le čuditi, de še več hiš ne pogorí. Koliko nesreč in revšine oginj napravi? koliko razpertja in nespravlživiga sovraštva?

1. Nikar tedej nikoli iz hiše ali v posteljo ne hodi, de bi poprej dobro ogledal ne bil, če je pred ognjem povsod vse varno. Varuj se, de per ognji ali per luči ne zaspíš!

2. Pazin bodi, de ti mačka na ognjiše ali v peč ne pride, kjer še oginj tli, de takó sama sebe, in s tem céle hiše ne zasmodí.

3. S peržgano svečo, s samo lučjo, ali z ognjem v fajfi nikar v take kraje ne hodi, kjer je senó, slama, predivo ali kjer so kodélje spravljene. V luli ali fajfi poprej vgasni, predenj jo v žep vtakneš, ali kam odložiš; pa tudi glej, kam jo otreseš. Koliko nesreče je že marsikteri persmojen tobakar napravil!

4. Peč večkrat oglej, kaj v nji, per nji leži ali visi. Posebno pa s pušami ali družim tacim orožjem, in še bolj s strélnim praham varin bódi, če ga je pri hiši treba.

5. Otrokam, zlo starim, zaspanim, brezumnim, pijanim ljudém ne zaupaj ne ognja, ne luči.

6. Mokrotno senó, slama, žito, če terdo na kupi leži, se samo od sebe vname.

7. Če je maslo per ognji, se nikar stran ne odtegni. Če se ti vžge, ja nikar vode vanj ne vlivaj, ampak hitro zakrí, ali pa vse v pepél izlí.

8. Sušilnice za lan in tarilnice bi imele vsaj kakih sto stopinj od hiš odločene biti.

9. Smola, žveplo, strelni prah, olje in več taciga se v kletih in obókih shranovati mora. —

Če pa oginj vstane in vidiš, de že gorí, pa vpí, de ljudi na noge spraviš: na pomoč kliči, in za božjo voljo tudi sam pomagaj, kjer in kolikor moreš. Gnoj, mokro blato, mokre cjóhe, vréča ali žaklji so v gašenje nar boljši.

Kdor svojiga kej ognja otéti hoče, mora dobro paziti, komú izroči in gledati, de mu ukradeno ne bo.

A. P.

Kruha, pa tudi nauka za uboge. *)

V leti 1749 je bila huda zima. Bogaboječí vdovi se je na Francoskim terda godila, ki je z veliko težavo svojo ljubeznjivo, nedolžno družino redila. Nje dni so jo priyatli žlahtno gospo Antonijo imenovali; kar so pa rajniga možá pokopali, ni priyatlov v hišo žalosti več. Bila je še mlada in zala, modra in poštena gospá, ki se je v nadlogah izučila Bogú lepó služiti in va-nj zapupati, ki svojih ne zapustí, in to je bilo njeno bogastvo.

*) Iz časopisa: Moniteur parisien.